

حدیث روز

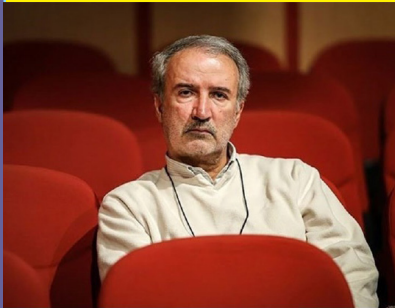
رسول اکرم صلی الله علیه و اله: (لَا مِیْرَ الْمُؤْمِنِیْنَ عَلَیْهِ السَّلَام) لَا آخِرَ کَرَم، بِأَسْمَیْکُمْ بَی خُلُقَا؟ قَالَ: بَلَى یَا رَسُوْلَ اللهِ قَالَ: أَحْسَنُکُمْ خُلُقَا، وَأَعْظَمُکُمْ جِلْمَا، وَ أَزْکَمُ فِرَاقَتَیْهِ وَ أَشَدُّکُمْ مِنْ نَفْسِهِ انْصَافَا (به امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند) آیا تو را خبر ندهم که اخلاق کدام یک از شما به من شبیه تر است؟ عرض کردند: آری، ای رسول خدا، فرمودند: آن کس که از همه شما خوش اخلاق تر و بردبارتر و به خوشبویاندانش نیکوکارتر و با انصاف تر باشد.

مکارم الاخلاق ص ۴۴۲

ادبیات مقاومت،

قیمت تمام‌شده جنگ را

تعیین می‌کند

سرهنگی با بیان این مطلب که ادبیات مقاومت، قیمت تمام‌شده جنگ است، گفت: زمانی که این قیمت برآیمان مشخص نشود، نمی‌دانیم که چطور باید با مللکتمان مواجه شویم.

مرتضی سرهنگی، مدیر دفتر ادبیات و هنر مقاومت، شنبه، ۲۴ اردیبهشت‌ماه، با حضور در نمایشگاه بین‌المللی کتاب در غرفه سوره مهر حاضر شد و درباره اهمیت و ضرورت ترویج ادبیات جنگ و دفاع مقدس با اهالی رسانه به گفت‌وگو نشست.

او در ابتدای نشست ضمن ابراز خرسندی از برگزاری نمایشگاه کتاب پس از دو سال وقفه گفت: نمایشگاه کتاب، بازار فکری و فرهنگی است، البته طبیعی است که وقفه دو ساله در برگزاری نمایشگاه به این بازار شوک وارد کرده اما با توجه به جمعیتی که در نمایشگاه حاضر است، معتمد که بازار کتاب سرپاست؛ ضمن اینکه در نمایشگاه مجازی هم فروش داریم، البته این موضع را انکار نمی‌کنم که با توجه به وضعیت اقتصادی ممکن است خرید کتاب و حضور در نمایشگاه جزو اولویت‌های خانواده‌ها نباشد.

بخش دیگر صحت‌های سرهنگی به وضعیت فعلی ادبیات مقاومت و افزایش تولیدات این حوزه اختصاص داشت. وی با بیان اینکه بعد از گذشت ۴۰ سال از دفاع مقدس، تازه در این حوزه پا گرفته‌ایم، افزود: تاکنون اتفاق خیلی خاصی در این بخش صورت نگرفته و کتاب‌هایی که در دفتر ادبیات مقاومت منتشر می‌شود، نوعی مقدمه به شمار می‌آید. نویسندگان ادبیات مقاومت باید تربیت و معرفی شوند تا ظرفیت‌های جنگ دفاعی که ظرفیتی بی‌پایان است، به دنیا شناساده شود.

مدیر دفتر ادبیات و هنر مقاومت ادامه داد: ذات جنگ‌های دفاعی، مردمی است؛ چون این مردم عادی هستند که در این مواقع وسط میدان قرار می‌گیرند و از آنچه که دوست دارند، دفاع می‌کنند. فکر می‌کنم ادبیات مقاومت رشد بسیار خوبی داشته است. در حال حاضر افرادی هستند که غفلشان نویسدگی جنگ است. شغلی که توأم با شوق است که اگر این شوق نباشد، سخت به نتیجه می‌رسد.

سرهنگی با بیان اینکه جنگ‌های دفاعی همان‌طور که سربازانش و فرماندهانش را پیدای می‌کنند، نویسندگانش را نیز پیدا می‌کنند، اضافه کرد: امروز لازم است ردیابی از خود به جا بگذاریم. باید محصول خوب به دست مردم بدهیم تا تاریخ مصرف نداشته باشد. یکی از این کارهای خوب نوشتن رمان است. چون رمان نزدیک‌ترین گونه ادبی به زندگی است. اگر بتوانیم از خاطره‌گویی یک پله صعود کنیم و به رمان برسیم، مخاطب بیشتری جذب خواهد شد. مدیر دفتر ادبیات و هنر مقاومت به اهمیت تکر رزان در ادبیات مقاومت اشاره کرد و ادامه داد: اگر مردها در خطوط مقدم در حال مقاومت هستند، مقاومت آنها مستلزم استقامت رزان در پشت جنگ است. تصور کنید زنی که تمام مردهای زندگی‌اش همسرش، پدرش، برادرش و پسرش در جنگ هستند، چه فشاری را تحمل می‌کند؛ به همین دلیل امروز بسیاری از نویسندگان به سراغ زنان می‌روند؛ به ویژه زنانی که در روستاها زندگی می‌کنند. برای مثال خامی را می‌شناسم که در یکی از روستاهای کردستان شش تن از برادرانش را در جنگ دفاع مقدس از دست داده است.

سرهنگی با بیان این مطلب که ادبیات مقاومت، قیمت تمام‌شده جنگ است، افزود: زمانی که قیمت تمام‌شده جنگ برای ما مشخص نشود، نمی‌دانیم که چطور باید با مللکتمان مواجه شویم. نه سیاسیون می‌توانند این قیمت را برای ما مشخص کنند و نه نظامیان. ادبیات مقاومت متعلق به مردم است. این ادبیات باید هدفمند باشد و به طرف روابانی برود که تأثیر جدی در جنگ‌ها داشته است. برای محبت می‌کنند تا کار زیبا تدوین شود. ما بهترین بچه‌ها را در دفاع مقدس از دست دادیم؛ بنابراین باید بهترین کارها را برای شناخت آنها انجام دهیم. او با گریزی به ادبیات مقاومت در کشورهای دیگر اضافه کرد: در همه دنیا کشورهایی که جنگ را پشت سر گذاشته‌اند، ادبیات جنگ کشورشان را شکل می‌دهند و آن را جزو داریی خود می‌دانند تا هر نسلی که می‌آید چیزی به آن اضافه کند و آیندگان بر اساس آن رمان بنویسند. دنیا برای ادبیات مقاومت احترام قائل است، چون هر کشوری این ادبیات را به قیمت از دست دادن جوانانش به دست می‌آورد.

به گفته سرهنگی، در آلمان دو سال بعد از پایان جنگ جهانی دوم در سال ۱۹۴۷ گروهی از نویسندگان به نام گروه ۴۷ تشکیل شد تا زمینه نوشتن خاطرات سربازان را مهیا کند. این گروه تا همین امروز به فعالیت خود ادامه می‌دهد. سربازانی که خاطراتشان به کتاب تبدیل شد، ثروت روشاری به دست آوردند و کتاب‌هایشان در جشنواره‌های معتبر بین‌المللی جایزه گرفت. مدتی قبل هم سفری به روسیه داشتیم. در روسیه اتحادیه نویسندگان تشکیل شده که آنها هم با خاطرات جنگ را می‌نویسند. یکی از فرماندهان روسی معتقد بود که روسیه بدون ادبیات جنگ فقط یک خاک پهناور است. این یعنی اینکه ادبیات مقاومت جزو هویت آنها شده است.

حدیث روز

رسول اکرم صلی الله علیه و اله: (لَا مِیْرَ الْمُؤْمِنِیْنَ عَلَیْهِ السَّلَام) لَا آخِرَ کَرَم، بِأَسْمَیْکُمْ بَی خُلُقَا؟ قَالَ: بَلَى یَا رَسُوْلَ اللهِ قَالَ: أَحْسَنُکُمْ خُلُقَا، وَأَعْظَمُکُمْ جِلْمَا، وَ أَزْکَمُ فِرَاقَتَیْهِ وَ أَشَدُّکُمْ مِنْ نَفْسِهِ انْصَافَا (به امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند) آیا تو را خبر ندهم که اخلاق کدام یک از شما به من شبیه تر است؟ عرض کردند: آری، ای رسول خدا، فرمودند: آن کس که از همه شما خوش اخلاق تر و بردبارتر و به خوشبویاندانش نیکوکارتر و با انصاف تر باشد.

مکارم الاخلاق ص ۴۴۲

شرح دعای مکارم الاخلاق/ بخش بیستم/ وقار و آرامش در برخورد با یکدیگر؛ نوشتاری از آیت‌الله محمدحسن انصاری

و وقار است.

در قرآن کریم می‌خوانیم:

مُحَمَّدَ رَسُوْلَ اللهِ وَ الَّذِیْنَ مَعَهُ اَشْدَاءَ عَلٰی الْکُفَّارِ رَحْمَةً بِّیْنَهُمْ

حضرت محمد ص فرستاده خدا و کسانی که با او هستند در مقابل کفار شدید و سختگیرانه عمل می‌کنند و نسبت به برادران دینی خود بسیار مشفقانه و با مهربانی برخورد می‌نمایند.

شخصیت انسان در عرصه ارتباطات شکل می‌گیرد، رابطهٔ انسان با خود، رابطهٔ با خدا و رابطهٔ با دیگران، انسان موجودی

یخفق و پهیو براسه، مضغرا لونه قد تحف جسمه و غارت عیناه فی راسه، فقال له رسول الله صلی الله علیه و آله: کیف اصیحت یا فلان؟ قال: اصیحت با رسول الله موقنا، فعجب رسول الله صلی الله علیه و آله من قوله وقال: ان لكل یقین حقیقه فما حقیقه‌یقینیک؟ گفت: ای رسول خدا! به دنیا بی‌ریغیت شدم، شب را (برای عبادت) بیدارم و روزهای گرم را (در اثر روزه) تشنگی می‌کنم و گویا عرش

به چشم دیده‌اند و در آن متعتم هستند و همچون کسی هستند که آتش دوزخ را مشاهد کرده و در آن معذب است. از کتاب شریف کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۳، ص ۱۲۸ □ ۱۲۹، دار الحدیث، قم، چاپ اول، ۱۴۲۹ ق داستان حارثه بن مالک بن نعمان انصاری اینگونه نقل می‌شود که: عن اسحاق بن عمار قال: سمعت ابا عبدالله یقول: ان رسول الله صلی الله علیه و آله صلی بالناس الصبح، فنظر الی شاب فی المسجد و هو

عوامل کاهش «کارکردهای اصیل مسجد»

این سه ساخت می‌اندازیم، سپس به معرفی برخی آسیب‌ها و چالش‌های مساجد پرداخته و بعد راهکارهایی را برای تقویت کارکرد مساجد ارائه می‌دهیم.

کارکرد فرهنگی

همان‌طور که اشاره شد، مساجد از صدر اسلام تا کنون دارای کارکرد اجتماعی و فرهنگی بوده‌مسجدی که در دیوار آن، گواه خطبه‌های شوراکنیز این امام بزرگوار است. در دوران معاصر، یعنی دوران شکل‌گیری نهضت امام خمینی (ره) و به دنبال آن، پیروزی انقلاب اسلامی ایران، مساجد به عنوان پایگاه‌های مردمی نقش بسیار مهمی را در راستای پیشبرد اهداف انقلاب برعهده داشتند. رهبر کبیر انقلاب اسلامی همواره مساجد را محور پیروزی‌های بزرگ معرفی می‌کرد و خود تأکید داشتند «این مساجد بودند که این پیروزی را برای ملت ما درست کرد.» (صحیفه امام، ۱۳ص، ۱۵) در نگاه ایشان، مساجد محلی برای قیام به حق تلقی می‌شد تا جایی که فرمود «جنگ‌هایی که در اسلام می‌شده است، بسیاری از آن از مسجد طرح‌ش ریخته می‌شد.» (صحیفه امام، ۸ص) و نیز جایی دیگر فرمودند «مسجد در اسلام و در صدر اسلام همیشه مرکز جنبش و حرکت‌های اسلامی بود.» سؤگوارانه در سالیان اخیر با وجود اهمیتی که این پایگاه عظیم مردمی در راستای تقویت پایه‌های عبادی، فرهنگی و اقتصادی دارد، شاهد کاهش کارکرد آنها در محلات بودیم تا زمانی که شیوع ویروس کرونا در این سه سال اخیر بهانه‌ای برای ورود جدی مساجد به عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی محلات را فراهم کرد؛ به این ترتیب پس از مدت‌ها کیفیت کارکرد مساجد را در صحنه عمل مشاهده کردیم.

حال در این مجال ابتدا مروری اجمالی بر اهم کارکردهای مساجد در سه سطح فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی خواهیم داشت، در وهله بعد نگاهی آماری به فعالیت‌های مساجد در

هدف اصلی از تقویت کارکرد اجتماعی مساجد، حل مشکلات اجتماعی محلات و ارتقای سبک زندگی در بستر خانواده‌ها و حل معضلات خانوادگی و نیز افزایش آگاهی سیاسی است، البته این کارکرد در مناطق مختلف، قالب‌های دیگری از جمله کنترل تنش‌های اجتماعی

طبق آمار سازمان تبلیغات اسلامی، ۷۲ هزار

روزنامه صبح ایران / سال دهم - شماره ۹۰۰

۲۶ اردیبهشت ماه ۱۴۰۱ / با ما همراه شوید

www.serajonline.com – @serajname

فرهنگ و هنر

واکنش انتقادی وزیر ارشاد به

«قاجاق فیلم سینمایی» و «لغو

کنسرت» در روزهای اخیر

وزیر ارشاد در برنامه «صف اول» درباره آمار مطالعه در کشور، حمایت از کتابفروشی‌هایس از نمایشگاه کتاب، قاجاق فیلم‌های سینمایی و لغو کنسرت در روزهای اخیر صحبت کرد؛ او از برخی قضاوت‌های زود هنگام انتقاد داشت.

وزیر ارشاد در برنامه «صف اول» درباره آمار مطالعه در کشور، حمایت از کتابفروشی‌هایس از نمایشگاه کتاب، قاجاق فیلم‌های سینمایی و لغو کنسرت در روزهای اخیر صحبت کرد؛ او از برخی قضاوت‌های زود هنگام انتقاد داشت.

وزیر ارشاد در برنامه «صف اول» درباره آمار مطالعه در کشور، حمایت از کتابفروشی‌هایس از نمایشگاه کتاب در ۲ حوزه مجازی و حضوری گفت: تاکنون در نمایشگاه مجازی، یک میلیون و سیصد و پنجاه هزار کتاب فروخته‌ایم

۴۴ درصد مردم کتاب غیردرسی و ادعیه می‌خوانند

وی درباره آمار مطالعه در کشور براساس پیمایشی که اخیراً انجام شده است، گفت: همیشه در بحث سرانه مطالعه در کشور بحث‌هایی داریم؛ مثلاً برخی می‌گویند سرانه مطالعه ۲۰ دقیقه است. اما امروز پیمایشی را توسط یکی از مراکز معتبرمان دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

رئیس جمهور هفته‌ای ۲-۳ بار پیگیری کاغذ را انجام می‌دهد وزیر ارشاد درباره تولید کاغذ در داخل کشور گفت: دیدم که می‌گفت ۶۴ درصد مردم در سال کتاب می‌خوانند البته اینجا شامل کتاب درسی، آموزشی و ادعیه است اما در آنجا گفته شده بود که ۴۴ درصد، کتب غیر از ادعیه و درسی می‌خوانند.

غزرا الحکم

۲- عمل

که تنظیم کننده روابط اجتماعی بین انسانهاست، در اسلام پایه آن بر ایمان به خدا و تقویت روح فضیلت و انسانیت بنا شده است، رعایت شئون اجتماعی مانند پاکیزگی، وقار، احترام به بزرگ‌ترها، نظم و انضباط، وفای به عهد، راز داری، مهربانی و گذشت میزان نفوذ انسان را در دیگران بالا می‌برد و چنانچه شخصی آداب معاشرت را رعایت نکند توانایی برقراری روابط ندارد و به ناچار چنین شخصی در جامعه منزوی خواهد بود.

پیامبر (ص) فرمودند:

اهل بهشت چهار نشانه دارند چهره گشاده، زبان نرم، قلب مهربان و دست با سخاوت. درباره عطوفت و رحمت مسلمین نسبت به یکدیگر و امیزشهای محبت آمیز آنان با هم علاوه بر آیاتی که در قرآن ذکر شده روایاتی هم از ائمه معصومین به ما رسیده است از جمله: پیامبر اسلام ص فرمود: قسم الهی و عبادی به خود می‌گیرد و همه جنبه‌های مختلف رفتار آدمی در جهت نیل به هدف نهایی که انسان کامل شدن است معنا و مفهوم می‌یابد.

معاشرت دو مرحله است ۱-آدینده (نیت) ۲-عمل (تجرب) ۳-بهره

امیرالمؤمنین علی (ع) می‌فرماید:

خدا ی سبحان دوست دارد که نیت انسان در بارهٔ همنوع خود نیکو و زیبا باشد

بخش بیستم شرح خطبه متقین / ملکوت اشیا و امور را آن گونه هست باید دید؛ نوشتاری از دکتر ساداتی نژاد

دوزخ را در میان دوزخ می‌شنوم، رسول خدا (ص) فرمود: حارثه، بنده‌ای است که خدا دلش را نورانی کرده است. وی از پیامبر درخواست شهادت کرد و در اولین غزه که بعد از ان اتفاق افتاد شهید گردید. برخی آیات مربوط به یقین در قرآن را می‌نویسم: «كَلَّا لَوْ تَفْلَحُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ، تَسْرَوْنَ الْجَنَّةَ ثُمَّ تَمُرُّوْهَا غَيْرَ الْيَقِيْنِ ثُمَّ لَسَأَلْتُمْ يَوْمَئِذٍ عَنْ الْجَنَّمَ» سوره تکوین

«وَأَمَّا زَيْنَبُ فَتَكُنْ حَتَّى يَأْتِيَكِ الْيَقِيْنُ» سوره حجرآیه ۹۹ «وَكُلِّكْ نَزْرُ الْإِزْهَاقِ مَلَكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ وَ لِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ» سوره انفعا آیه ۷۵

ملکوت آسمان وزمین چیست؟ ملکوت اشیا یعنی باطن هر چیز

در کتاب شریف بحارالانوار، جلد ۱۴، صفحه ۱۰ و ۱۱ در دعای پیامبراکرم آمده است:

«اللَّهُمَّ ارْزُ الْاَشْيَاءَ كَمَا هِيَ؛

خداوند! امور را آن گونه که هست، به من نشان بده.

مسجد و بر اساس آمار دیگری، ۸۰ هزار مسجدد کشور داریم که با این حساب، به ازای حداقل هر ۱۰۴۱ نفر یک مسجد داریم. در این بین شهر سندج بیشترین میزان مسجد را به خود اختصاص داده است تا جایی که به «شهر مساجد ایران» شهرت دارد. با این وجود، با توجه به موقعیت جغرافیایی و جمعیتی در کشور ما و طبق آمار سال‌های گذشته مسئولان اوقاف، باتوجه به جمعیت ۷۵ میلیون نفری کشور، ایران نیازمند حداقل ۱۰۰ هزار مسجد و ساخت حدود ۲۸ هزار مسجد جدید است که از این مقدار، ۲ هزار مسجد باید به جاده‌ها اختصاص یابد.

در حوزه نقصان طراحی و برنامه‌ریزی، شاهد بروز معضلاتی در سطح متولیان امر مساجد هستیم:

از اولین مسائل، عدم تأمین بودجه برای کارگزاران مساجد به ویژه ائمه جماعات است. با توجه به ویژگی‌هایی که برای مساجد برشمریم، تأمین حقوق و برخی مزایا برای ائمه جماعتی که در کشور ما و طبق آمار سال‌های گذشته مسئولان اوقاف، باتوجه به جمعیت ۷۵ میلیون نفری کشور، ایران نیازمند حداقل ۱۰۰ هزار مسجد و ساخت حدود ۲۸ هزار مسجد جدید است که از این مقدار، ۲ هزار مسجد باید به جاده‌ها اختصاص یابد.

در حوزه نقصان طراحی و برنامه‌ریزی، شاهد بروز معضلاتی در سطح متولیان امر مساجد هستیم:

در حوزه نقصان طراحی و برنامه‌ریزی، شاهد بروز معضلاتی در سطح متولیان امر مساجد هستیم: